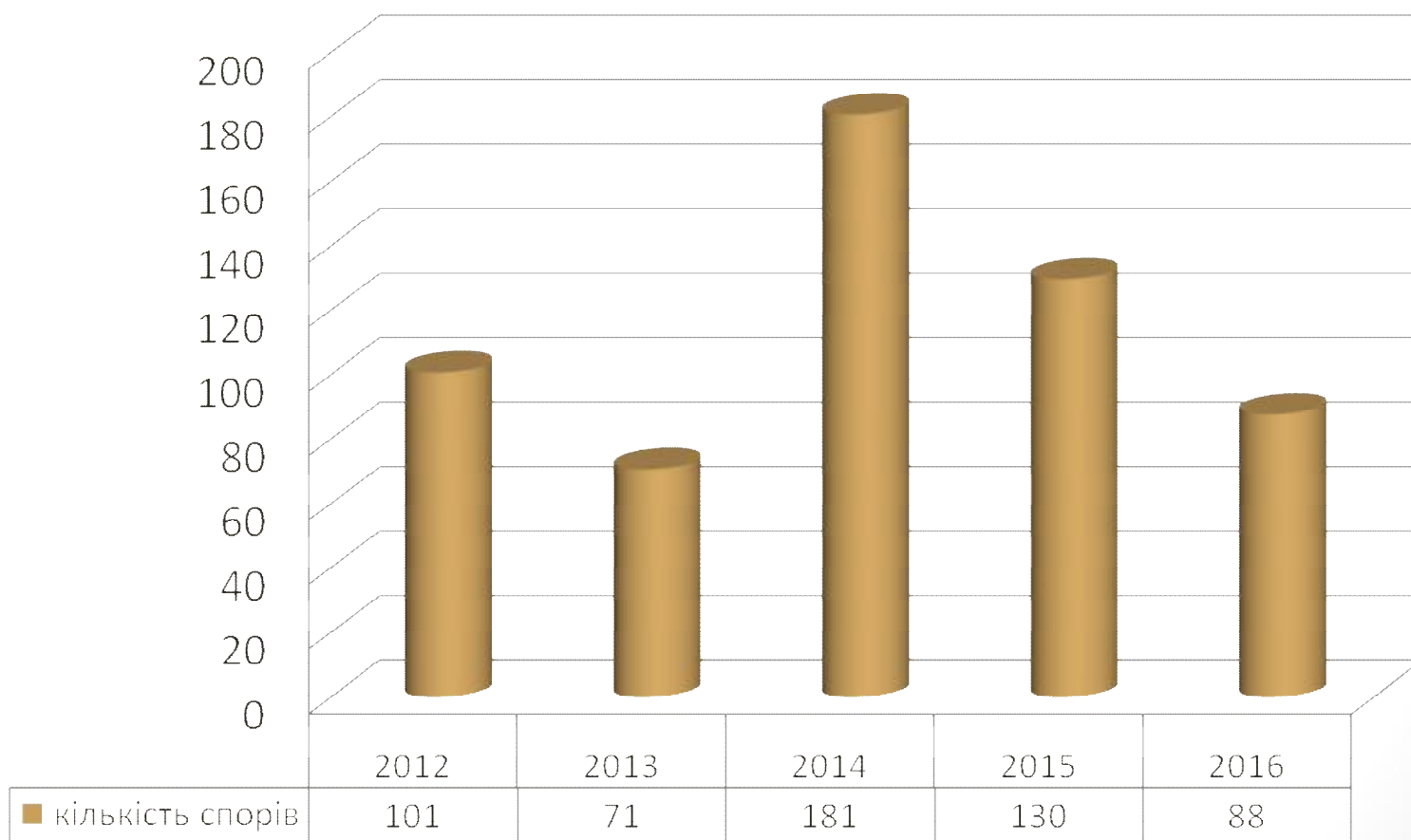

**Спори страхових компаній в
адміністративному провадженні та
дискреційні повноваження суб'єктів
владних повноважень.**

Богдан Санін
Суддя Окружного адміністративного суду м. Києва
Віце-президент Асоціації адміністративних суддів

Блок 1
**«Загальна інформація про
адміністративні справи (в ОАСК),
в яких позивачами є страхові
компанії»**

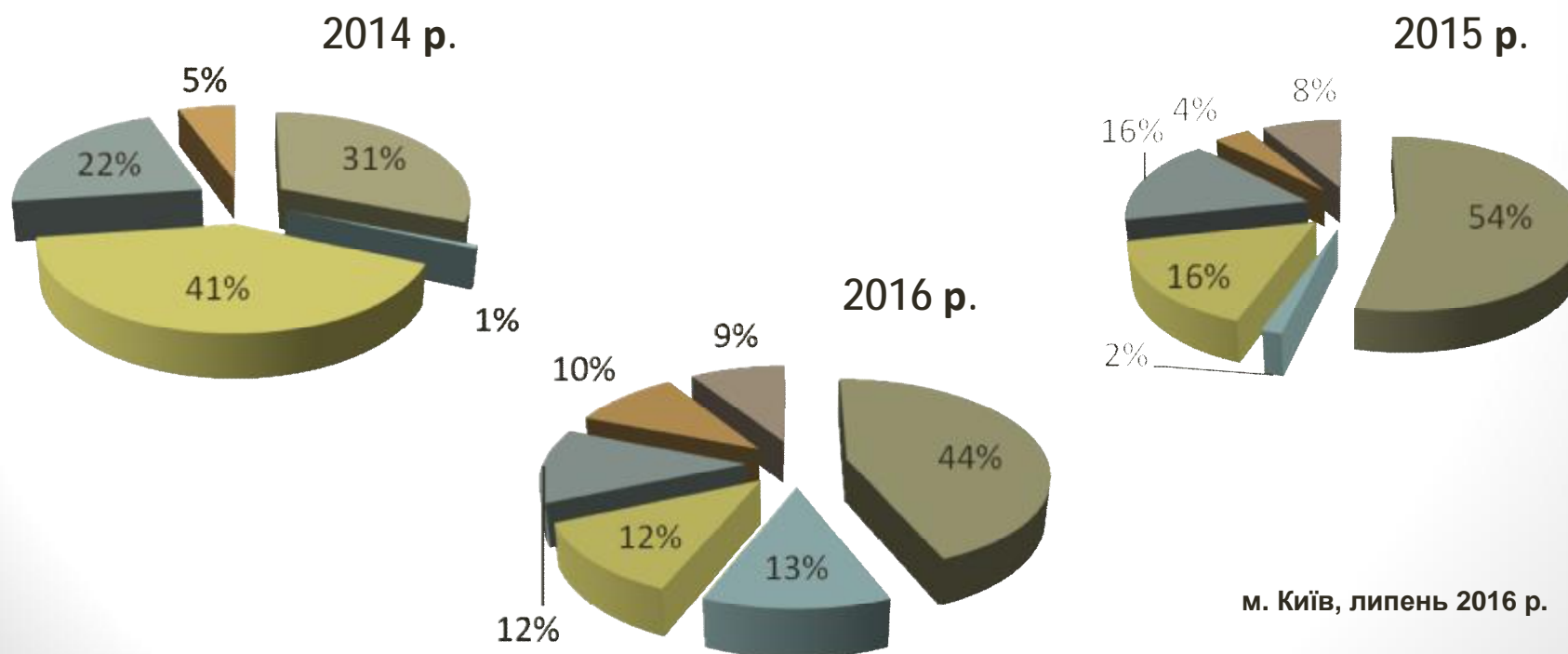
Кількість адміністративних позовів, ініційованих страховими компаніями (за даними КП «ДСС» за 2012-2016 роки)

м. Київ, липень 2016 р.

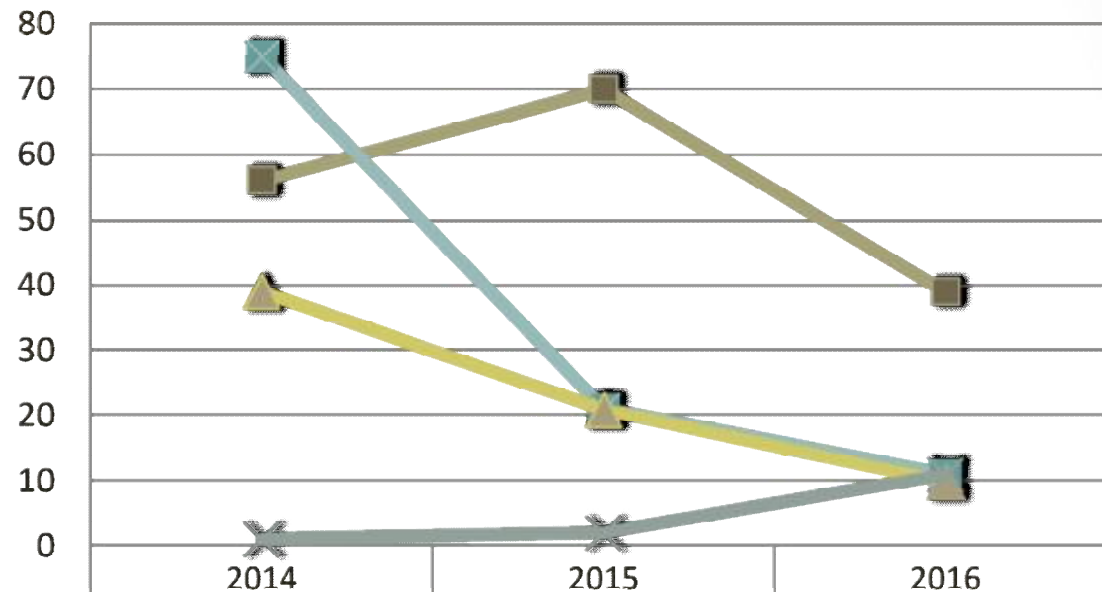
Розподіл відповідачів в адміністративних справах, ініційованих страховими компаніями (за даними КП «ДСС» за 2014-2016 р.)

- Національна комісія, що здійснює державне регулювання в сфері ринків фінансових послуг
- Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
- Виконавча служба
- Державна податкова служба (фіскальна служба)
- Регістраційні служби: КМД, Мінекономіки, реєстратор та інші

м. Київ, липень 2016 р.

Динаміка в адміністративних справах, ініційованих страховими компаніями (за даними КП «ДСС» за 2014-2016 р.)

■ Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків	56	70	39
■ Державна виконавча служба	75	21	11
▲ ДФС (ДПІ)	39	21	10
× Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку	1	2	11

м. Київ, липень 2016 р.

Блок 2
**«Окремі аспекти адміністративних
справ, в яких позивачами є
страхові компанії»**

Предмети спорів із Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг

- Оскарження розпорядження щодо застосування заходів впливу, а саме усунення порушень (*більшість*);
- Оскарження розпоряджень щодо застосування штрафних санкцій;
- Оскарження розпорядження щодо застосування заходів впливу, а саме тимчасове зупинення (обмеження) дії ліцензії;
- Оскарження розпорядження щодо застосування заходів впливу, а саме про анулювання дії ліцензії.

Щодо тимчасового зупинення та анулювання дії ліцензії страхових компаній

- За 2015-2016 роки в ОАСК було 4 адміністративні справи (за даними КП «ДСС»), щодо даного предмету спору.
- Всі 4 позови були задоволені на користь страхових компаній (один – апеляційною інстанцією).

Рішенню про зупинення дії ліцензії повинен передувати припис Нацкомфінпослуг про усунення виявлених порушень вимог законодавства про страхову діяльність, в якому вимагається від порушника вжити заходів для усунення порушень і тільки, в разі його невиконання, можуть бути застосовані відповідні заходи.

(постанова №826/4038/15 від 14.04.2015 р.)

Оскільки дія ліцензії Позивача була зупинена Нацкомфінпослуг протягом 6 місяців, тому фактично Позивач, в даний період, не мав права займатись страховою діяльністю. В разі зайняття страховою діяльністю без ліцензії – тягне негативні наслідки у вигляді юридичної відповідальності.

(постанова №826/14327/15 від 10.09.2015 р.)

м. Київ, липень 2016 р.

Блок 3

**«Чи може адміністративний суд
прийняти рішення за суб'єкта
владних повноважень?»»**

«Дискреційні повноваження»? Чим передбачено?

Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи № R(80)2 стосовно здійснення адміністративними органами влади дискреційних повноважень, прийнятої Комітетом Міністрів 11.03.1980 на 316-й нараді, у відповідності до якої під дискреційними повноваженнями слід розуміти повноваження, які адміністративний орган, приймаючи рішення, може здійснювати з певною свободою розсуду.

Тобто, коли такий орган може обирати з кількох юридично допустимих рішень те, яке він вважає найкращим за даних обставин.

Дискреційні повноваження – дають можливість на власний розсуд (без узгодження) визначати зміст рішення або вибрати один із кількох варіантів рішення.

(постанова ВСУ №800/55/16 від 10.05.2016 р.)

Дискреційні повноваження полягають у тому, що суб'єкт владних повноважень може обирати у конкретній ситуації альтернативне рішення, яке є законним.

Яка судова практика адміністративних судів на даний час?

Завдання адміністративного судочинства полягає не у забезпеченні ефективності державного управління, а в гарантуванні дотримання прав та вимог законодавства, інакше було б порушено принцип розподілу влади. Принцип розподілу влади заперечує надання адміністративному суду адміністративно дискреційних повноважень - ключовим завданням якого є здійснення правосуддя, відтак завданням адміністративного суду є контроль за легітимністю прийняття рішення.

Адміністративні суди вибирають один із двох способів відновлення порушеного права, в разі надходження позовної вимоги про зобов'язання прийняти рішення або зобов'язання видати певний документ:

- зобов'язують повторно розглянути заяву (щодо державних реєстраторів, органів місцевого самоврядування, державних виконавців, державного архітектурно-будівельного контролю тощо);
- відмовляють в задоволенні позовної вимоги, в частині зобов'язання вчинити певні дії.

Наслідки від застосування судами Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи №R(80)2?

Суди не підміняються своїм рішенням діяльність суб'єктів владних повноважень, в частині повноважень, які віднесені до їх розсуду

Відсутність ефективного захисту прав та інтересів громадян та/або юридичних осіб від діяльності, бездіяльності або рішень суб'єктів владних повноважень.

Зловживання суб'єктами владних повноважень власними правами

Чи однозначний підхід у всіх суддів/науковців/адвокатів до даного питання?

На даний час, існує думка, що в українських судах застосовується гіпорбілізований підхід до питання застосування Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи № R(80)2 стосовно здійснення адміністративними органами влади дискреційних повноважень, прийнятої Комітетом Міністрів 11.03.1980 на 316-й.

Триває дискусія щодо обґрунтованості підходу адміністративних судів в застосуванні даної рекомендації стосовно здійснення адміністративними органами влади дискреційних повноважень, оскільки:

- Їносить рекомендаційний характер;
- Їне дозволяє ефективно захистити права та інтереси позивача;
- Їпотрібно застосовувати в тих випадках, коли у суб'єкта владних повноважень об'єктивно не має іншого варіанту дій.

Чи може суд зобов'язати вчинити дії?

Згідно з п.2 ч.4 ст.105 КАСУ адміністративний позов може містити вимоги про зобов'язання відповідача - суб'єкта владних повноважень прийняти рішення або вчинити певні дії. А за п.2 ч.2 ст.62 КАСУ, у разі задоволення позову суд може прийняти постанову про зобов'язання відповідача вчинити певні дії.

Аналізуючи ці положення кодексу, можна дійти висновку, що законодавством передбачено право суду у випадку встановлення порушення прав позивача зобов'язувати суб'єкт владних повноважень приймати рішення або вчиняти певні дії.

Зокрема, так рішення можливі, коли виходячи із конкретних обставин, для суб'єкта владних повноважень виключені будь-які інші можливості дій або рішень, окрім одного, тобто дискреція зведена до нуля.

Однак

Кінцеву відповідь на дане питання очікували від Пленуму
ВАСУ або ВСУ.

Блок 4

**«Чи можливе страхування бути
гарантією діяльності суб'єктів
власних повноважень»**

В Україні передбачено відшкодування заданої державними органами шкоди

В ст.56 Конституції України, згідно з якою кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб під час здійснення ними своїх повноважень.

В ст.1173, ст.1174 Цивільного кодексу України - шкода, завдана фізичній чи юридичній особі незаконною бездіяльністю органу державної влади чи його посадової або службової особи при здійсненні ними своїх повноважень, відшкодовується державою незалежно від вини цих органів чи осіб.

В п.21.3 ст.21 Податкового кодексу України - шкода, завдана неправомірними діями посадових осіб контролюючих органів, підлягає відшкодуванню за рахунок коштів державного бюджету, передбачених таким контролюючим органам.

Перспективи розвитку страхового ринку, з точки зору гарантування діяльності суб'єктів владних повноважень

- Страхування дій державних реєстраторів/нотаріусів, при вчиненні реєстраційних дій щодо об'єктів нерухомості.
- Страхування дій державних реєстраторів/нотаріусів, при вчиненні реєстраційних дій щодо суб'єктів господарювання.
- Вводиться страхування дій приватних виконавців, але не ввели страхування державного виконавця.
- Страхування ДАБІ щодо прийняття протиправного рішення, про відмову в реєстрації (або реєстрацію) повідомлення/декларації про початок виконання підготовчих робіт, повідомлення/декларації про початок виконання будівельних робіт тощо.
- Страхування відповідальності забудовника під час отримання інвестування (пайової участі) будівництва об'єкта житлового будівництва.

Дякую за увагу!

**Окружний адміністративний суд м. Києва
м. Київ, вул. Петра Болбачана, 8 корпус 1**